

Câmpia Turzii este o localitate situată în Câmpia Transilvaniei, în sud-estul județului Cluj. S-a format prin contopirea a două așezări rurale (Ghiriș și Sâncrai), în decembrie 1925, fiind sediul plășii cu același nume.

Așezarea evreilor în zonă are loc spre finalul sec. XIX, într-o proporție redusă față de prezența în mediul urban. La 1920, la Ghiriș sunt 151 evrei (dintr-o populație totală de 2122 locuitori, preponderent maghiari și români), iar la Sâncrai sunt înregistrați 13 evrei (dintr-un total de 632 locuitori). În același an, Diamant Izsó fondează întreprinderea Industria Sârmei care contribuie substanțial la transformarea așezării într-un important centru industrial al zonei.

În 1930, populația evreiască din Câmpia Turzii era alcătuită din 208 persoane (5% din totalul populației).

Localitatea rămasă în interiorul granițelor românești după august 1940 s-a confruntat cu măsurile violente de românizare impuse de guvernarea național-legionară. Istoriografia menționează cazurile unor proprietari evrei forțați prin abuzuri fizice să-și vândă proprietățile, la un preț mult subevaluat, bandeii de legionari locale.

În iunie 1941, odată cu intrarea României în război, populația evreiască din târguri și mediul rural primește ordin de evacuare, astfel că evreii din Câmpia Turzii sunt evacuați la Turda, Sărmaș și Luduș.

După război, doar 60 de evrei revin în localitate, cei mai mulți emigrând ulterior din țară.

Surse:

Câmpia Turzii. Studiu monografic, partea I, Societatea Culturală „Câmpia Turzii – 775”, 1994, pp. 84 - 111.

Matatias Carp, *Cartea Neagră. Fapte și documente. Suferințele evreilor din România. 1940-1944*, volumul 1, *Legionarii și rebeliunea*, București, Atelierele grafice Socec & Co., 1946, p. 183.

Shmuel Spector, Geoffrey Wigoder (eds.), *The Encyclopedia of Jewish Life Before and During the Holocaust*, vol. 1, New York University Press, 2001, p. 232.

[Anca Filipovici]